

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนการเรียนการสอนของโรงเรียนพยาบาล ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐในต่าง ๆ คือ การบริหาร การจัดหลักสูตร การทำบันทึกการสอน การเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และการประเมินผล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิ ตำแหน่ง ประสบการณ์ และสถานที่ตั้งของสถาบันที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์พยาบาลของโรงเรียนพยาบาลในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ 5 แห่ง จำนวน 232 คน แจกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 14 ชุด เหลือแบบสอบถามที่ใช้วิเคราะห์ 218 ชุด คิดเป็นร้อยละ 79.56 แบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง จำนวน 70 ข้อ ใช้ทำการหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ได้ผล .96 โดยวิธี Split Half Method ของ Pearson Product Moment Correlation Coefficient และ Spearman Brown แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่กำหนดไว้ นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาสัมพันธภาพ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลในสถาบัน แต่ละด้านของแบบสอบถาม โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และถดถอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ทดสอบความแตกต่างของสถาบันแต่ละคู่ในแต่ละด้าน โดยการใช้การทดสอบค่าที (t-Test) ตลอดจนใช้การทดสอบค่าที เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิ ตำแหน่ง ตำแหน่ง สถานที่ตั้งของสถาบันที่แตกต่างกัน ตามที่กำหนดไว้ และเสนอข้อมูลในรูปแบบของตาราง

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของอาจารย์พยาบาลในโรงเรียนพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

1.1 อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี นอกจาก 2 สถาบันที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คือ โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามานิบดี) กับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ตารางที่ 1)

1.2 อาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในสถาบัน 6 เดือน - 2 ปี นอกจากโรงเรียนพยาบาลคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามานิบดี) ที่มีประสบการณ์การทำงานในสถาบัน 6-10 ปี (ตารางที่ 2)

1.3 วุฒิการศึกษาสูงสุดของอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามทุกสถาบันส่วนใหญ่คือ ปริญญาตรี (ตารางที่ 3)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีต่อการวางแผนการเรียนการสอนของโรงเรียนพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหาร การเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ การประเมินผลต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านบันทึกการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4, 5)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีต่อการวางแผนการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันพบว่า

3.1 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช) ความคิดเห็นของอาจารย์แตกต่างกันในด้านการจัดหลักสูตร การประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการบริหารและการทำงานบันทึกการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 6)

3.2 โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามานิบดี)

ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ด้านการประเมินผล ส่วนด้านการจัดหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการบริหาร การทำบันทึกการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 (ตารางที่ 7)

3.3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ความคิดเห็นของอาจารย์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุก ๆ ด้าน (ตารางที่ 8, 9)

3.4 โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ความคิดเห็นของอาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการประเมินผล นอกนั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 10)

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่ประกอบส่วนการทำงานในสถานนั้นและมากต่อการวางแผนการเรียนการสอนของโรงเรียนพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุก ๆ ด้าน (ตารางที่ 11, 12)

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่ประกอบส่วนการทำงานในสถานนั้นและมากต่อการวางแผนการเรียนการสอนของแต่ละสถาบัน พบว่า

5.1 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช) และโรงเรียนพยาบาลคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามธิบดี) ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุก ๆ ด้าน (ตารางที่ 13, 14)

5.2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลในด้านการบริหาร การจัดหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการทำบันทึกการสอน การเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ การประเมินผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 15)

6. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่อยู่ในตำแหน่งอาจารย์และผู้บริหาร ต่อการวางแผนการเรียนการสอนของโรงเรียนพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ของรัฐแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า การบริหาร และการจัดหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน การทำบันทึกการสอน การเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ การประเมินผลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 16, 17)

7. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่อยู่ในตำแหน่งอาจารย์ และผู้บริหารต่อการวางแผนการเรียนการสอนของแต่ละสถาบัน พบว่า

7.1 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล(ศิริราช) และคณะพยาบาล ศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุก ๆ ด้าน (ตารางที่ 23, 26)

7.2 โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามธิบดี) ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการ จัดหลักสูตร นอกนั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 24)

7.3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ความคิดเห็นของ อาจารย์พยาบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุก ๆ ด้าน (ตารางที่ 25)

8. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาล ส่วนกลางและส่วน ภูมิภาคต่อการวางแผนการเรียนการสอนของโรงเรียนพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ของรัฐ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการทำบันทึกการสอน การประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้าน การบริหาร การจัดหลักสูตร การเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 28, 29)

9. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลต่อการวางแผนการ เรียนการสอนของโรงเรียนพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐในแต่ละด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุก ๆ ด้าน (ตารางที่ 35, 37, 39, 41,

9.1 ด้านการบริหาร ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 กับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล(ศิริราช)
 และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ขอนแก่นกับโรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามาธิบดี) และโรงเรียน
 พยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และระหว่างโรงเรียนพยาบาล คณะ
 แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามาธิบดี) กับ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 (ศิริราช) (ตารางที่ 36)

9.2 ด้านการจัดหลักสูตร ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่าง คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 กับ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 (ศิริราช) ระหว่าง โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล(รามาธิบดี) กับ
 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 (ศิริราช) ระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับคณะพยาบาลศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช) และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่าง
 โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กับ คณะพยาบาลศาสตร์
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล(รามาธิบดี)
 (ตารางที่ 38)

9.3 ด้านการทำบันทึกการสอน ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลแตก
 ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 (ศิริราช) กับ โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ คณะ
 พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 ระหว่าง คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช) กับ โรงเรียนพยาบาล คณะ
 แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล(รามาธิบดี) และ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 (ตารางที่ 40)

9.4 คำนวณการเปรียบเทียบการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างโรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามานธิบัติ) กับ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล(ศิริราช) และโรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล(ศิริราช) และโรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล(ศิริราช) และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับโรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ตารางที่ 42)

9.5 คำนวณการประเมินผล ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่าง คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล(ศิริราช) กับโรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล(รามานธิบัติ) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างโรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามานธิบัติ) กับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ตารางที่ 44)

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การวางแผนการเรียนการสอนของโรงเรียนพยาบาลในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ มีดังนี้

1. จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิค่ากว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ตลอดจนวางแผนการเรียนการสอนแตกต่างกัน ซึ่งสนองสมมติฐานของการวิจัย ข้อ 2 ที่ว่า "อาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิศึกษาคำกว่าระดับปริญญาตรี ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการวางแผนการเรียนการสอนของสถาบันแตกต่างกัน" (ตารางที่ 4) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิสองปริญญาตรี ได้คะแนนเฉลี่ยด้านการบริหาร การจัดหลักสูตร การเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และการประเมินผล สูงกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และ ปริญญาตรี (ตารางที่ 5) จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้ เพราะอาจารย์ส่วนใหญ่ที่มีวุฒิสองปริญญาตรี มีโอกาสเข้าร่วมและเป็นผู้กำหนดปรัชญา วางโครงการการเรียนการสอนของโรงเรียน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนมากกว่าเพราะได้ดำรงตำแหน่ง วัตถุประสงค์ การบริหารงาน แผนการศึกษา ตลอดจนการประเมินผลของสถาบันได้ลึกซึ้ง และกว้างขวาง ประกอบกับอาจารย์ที่มีวุฒิสองปริญญาตรี ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร เช่น คณบดี ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าแผนกวิชา ประธานกรรมการหลักสูตรฯ ซึ่งตรงกับการวิจัยของ มิลลิแกน¹ (Milligan) ที่พบว่า สิ่งที่เป็นส่วนส่งเสริมในการปฏิบัติงานของอาจารย์ คือ การมีโอกาสเข้าร่วมในการบริหารงาน และกำหนดปรัชญาของโรงเรียน ส่วนด้านการทำบันทึกการสอนที่ไม่แตกต่างกันตามวุฒิทางการศึกษานั้นอาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ เตรียมบันทึกการสอนมาก่อนอยู่แล้วเหมือนกัน (ตารางที่ 5) ซึ่งตรงกับการวิจัยของ กรอสแมน² (Grossman) ที่ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ได้เตรียมการสอนอย่างเพียงพอ ไรเวลาในการเขียนบทความน้อยมาก และสถาบันไม่มีแนวการปฐมนิเทศ และแผนงานด้านการสอนอย่างชัดเจน...

1.1 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิต่ำกว่า

¹ Milligan, op.cit., p. 4127-A.

² Grossman, loc.cit.

ปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ตอการวางแผนการ เรียนการสอนของ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช) และโรงเรียนพยาบาล คณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามธิบดี) ในแต่ละด้าน พบว่า 2 สถาบัน มีความแตกต่างกันในด้านการจัดหลักสูตร การเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ การประเมินผล (ตารางที่ 6, 7) โดยที่อาจารย์ที่มีวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี ให้คา คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี ขณะที่สถาบันอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน ที่เป็นเช่นนั้น เพราะ 2 สถาบันนี้ มีการกระจายอำนาจ โดยกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตามแผนกวิชา ประกอบกับอาจารย์ที่มีวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำงานมากใน 2 สถาบันนี้ มีจำนวนมากกว่าสถาบันอื่น ๆ (ตาราง ที่ 2, 3) และมักเป็นอาจารย์อาวุโส จึงทำให้มีโอกาสเข้าร่วมในการวางแผน การ กำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์มากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์น้อย จึง เข้าใจในเรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอนได้ดีขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารควรได้ปรับปรุง การปฏิบัติงาน โดยให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน การจัดหลัก สูตร การประชุมพิเศษ หรืออบรมวิชาการทางด้านการ เรียนการสอน ขณะปฏิบัติงาน จะ ช่วยให้เข้าใจการเรียนการสอนได้สมบูรณ์ขึ้น

1.2 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ตอการวางแผนการ เรียนการสอน ของโรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในแต่ละด้าน พบว่า แตกต่างกันในด้านการประเมินผล (ตารางที่ 10) ทั้งนี้ เพราะว่า สถาบัน แห่งนี้เป็นสถาบันใหม่ อาจารย์ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี และทำหน้าที่สอนทางคลินิกด้วย จึงมีโอกาสมีส่วนร่วม และจัดทำ การประเมินผล ตลอดจนใช้การประเมินผล และทำการ ประเมินผลนักศึกษา มากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งมีจำนวนน้อย จึงทำให้ คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูง ซึ่งตรงกับกรวิจัยของ ไคเคิลแมน³ (Idleman)

3

Idleman, loc.cit.

ที่ว่า การที่อาจารย์มีโอกาส มีบทบาทในการ คัดเลือก และปรับปรุงงานของสถาบัน ทำให้อาจารย์เข้าใจในการปฏิบัติงานนั้น ๆ มากขึ้นด้วย

2. จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานในสถาบัน 1-5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป ต่อการวางแผนการเรียนการสอนของสถาบันไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สนองสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า "อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานมากและน้อย มีความคิดเห็นต่อการวางแผนการเรียนการสอนของสถาบันแตกต่างกัน" (ตารางที่ 11) ทั้งนี้ เป็นเพราะอาจารย์ทำการสอน โดยไม่ได้เพิ่มประสบการณ์ในวิชาที่สอน ทำการสอนโดยไม่ได้วิจัย หรือไม่มีโอกาสทำวิจัย เนื่องจากขาดการสนับสนุนจากสถาบัน และงานประจำที่ทำอยู่มากเกินไป เช่น อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่คงทำหน้าที่ที่บริการพยาบาลควบคู่ไป ขณะที่ทำการสอน จากการวิจัยของ พนมพรธน์ สุรสิทธิ์⁴ พบว่า ครูปฏิบัติการคลินิก รับผิดชอบผู้ป่วยในความดูแลของนักศึกษาพยาบาลให้ได้รับการพยาบาลตามแผนที่วางไว้ ส่วนการวิจัยของพิศมัย ศรีอำไพ⁵ พบว่า จำนวนอาจารย์ 3/4 ของอาจารย์ทั้งหมด ทำการสอนโดยไม่ได้วิจัย และจำนวนอาจารย์ 1/4 ของอาจารย์ ทำการสอนโดยไม่ได้หาประสบการณ์เพิ่มเติมในวิชาที่สอน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของสถาบันที่จะ

4

พนมพรธน์ สุรสิทธิ์, "ลักษณะงานของครูปฏิบัติการคลินิกประจำโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518), หน้า 103.

5 พิศมัย ศรีอำไพ, เรื่องเดิม, หน้า 55.

ต้องสนับสนุนการศึกษาคนคว่ำ วิจัย เพื่อพัฒนาการสอนของอาจารย์ ตลอดจนจัดหา
 ขอบเขตงานให้พอเหมาะให้อาจารย์เข้าใจงานของตนเองอย่างแจ่มแจ้ง และมีส่วนร่วมใน
 กิจกรรมของสถาบันควบคู่ไปกับการสอน

2.1 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่มี
 ประสบการณ์การทำงานในสถาบัน 1-5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป ต่อการวางแผนการเรียน
 การสอนของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในแต่ละด้าน พบว่า อาจารย์
 พยาบาลที่มีประสบการณ์มาก มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นด้านการบริหาร และการจัดหลักสูตร
 สูงกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์น้อย (ตารางที่ 15) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์ที่มี
 ประสบการณ์มากมีส่วนร่วมหรือเป็นผู้กำหนดนโยบายการบริหารงาน การจัดหลักสูตร มี
 ประสบการณ์ด้านการบริหาร และ การสอนเป็นเวลานาน ตลอดจนมีโอกาสเข้าร่วมประชุม
 วิชาชีพ ศึกษาอบรมด้านต่าง ๆ ทำให้เข้าใจนโยบายของสถาบัน ลักษณะแผนงาน หลักสูตร
 และปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น

3. จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่อยู่ในตำแหน่ง
 อาจารย์และผู้บริหารต่อการวางแผนการเรียนการสอนของสถาบันแตกต่างกัน ซึ่งสนอง
 สมมติฐานข้อ 5 ที่ว่า "อาจารย์พยาบาลที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งบริหาร และผู้ใดบังคับ
 บัญชา มีความคิดเห็นต่อการวางแผนการเรียนการสอนของสถาบันแตกต่างกัน" (ตารางที่ 16)
 เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารในด้านการบริหาร การ
 จัดหลักสูตรสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของอาจารย์ (ตารางที่ 17) ทั้งนี้ เพราะ
 ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งบริหารเป็นผู้ริเริ่มกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ หลักสูตร และแผนการเรียน
 การสอน จึงเข้าใจและปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ในขณะเดียวกันก็คาดหวังว่า อาจารย์ใน
 สถาบันก็ควรจะมีความรู้และเข้าใจในปัญหา นโยบายของโรงเรียนด้วย ซึ่งจากการวิจัยของ
 สุลักษณ์ มีชูทรัพย์⁶ พบว่า ผู้บริหารสูงสุดส่วนใหญ่ เข้าใจในนโยบายและวัตถุประสงค์

⁶ สุลักษณ์ มีชูทรัพย์, เรื่องเดิม, หน้า 113, 119.

ของโรงเรียน ส่วนผู้บริหารระดับรองบางท่าน ไม่มีโอกาสไตร่ตรองนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโรงเรียนเลย และการปฏิบัติในการวางแผนการเรียนการสอนแต่ละปีของโรงเรียน พบว่า ยังมีผู้บริหารสูงสุด ไม่ได้ให้ครู อาจารย์ นักเรียนร่วมกันวางแผนการเรียนการสอนเป็นรายปีเลย เมื่อพิจารณาด้านต่าง ๆ รายขอ พบว่า

3. ด้านการบริหาร (ตารางที่ 18) กิจกรรมต่อไปนี้เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารคิดว่า ได้ปฏิบัติในระดับสูง คือ คณะคณาจารย์หรือผู้อำนวยการโรงเรียนแถลงนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโรงเรียนให้อาจารย์ทราบทั่วกันในที่ประชุม โรงเรียนมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ในการวางแผนการเรียนการสอน แผนการเรียนการสอนสามารถยืดหยุ่นได้ ตามความเหมาะสม มีอิสระในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง เช่น ใจนโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอย่างชัดเจน การจัดอาจารย์เข้าสอนในวิชาต่าง ๆ คำนึงถึงความสามารถความสนใจและประสบการณ์ การเพิ่มจำนวนอาจารย์ในการสอน คำนึงถึงจำนวนนักศึกษา แต่กิจกรรมเหล่านี้ อาจารย์คิดว่า เกิดขึ้นในระดับปานกลาง โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ของโรงเรียนในการวางแผนการเรียนการสอนของตนเอง จึงมีความแตกต่างมากกับผู้บริหาร

3.2 ด้านการจัดหลักสูตร (ตารางที่ 19) กิจกรรมที่แตกต่างกัน คือ อาจารย์มีส่วนร่วม หรือจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน อาจารย์มีความรู้และเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร หลักสูตรของโรงเรียนมีส่วนพอเหมาะในวิชาการศึกษาไป และวิชาชีพ มีส่วนร่วมหรือจัดทำประเมินผลหลักสูตรของโรงเรียน มีการประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตร ตามสภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชน และสถานที่ ในการฝึกปฏิบัติงาน โดยที่คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ในทุกกิจกรรมที่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้ เพราะกิจกรรมนี้เป็น หน้าที่ของผู้บริหารโดยตรง ที่จะต้องปฏิบัติ ดังที่ โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์⁷ ได้กำหนดหน้าที่ของผู้บริหารไว้ดังนี้

⁷ โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, หน้าที่รับ
ผิดชอบของบุคลากรในโรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,
2519, (เอกสารอัดสำเนา), หน้า 2, 10, 12.

1. รับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามนโยบายการศึกษาของโรงเรียน
2. ประสานงานกับฝ่ายบริการพยาบาล เพื่อวางนโยบายในด้านการศึกษา ตลอดจนติดต่อประสานงานระหว่างแผนกวิชา
3. นิเทศงานของบุคลากรในบังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบในขอบเขตของตน
4. รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนในภาควิชาที่รับผิดชอบ ตลอดจนคัดเลือกการรายงาน รับผิดชอบของแต่ละบุคคล
5. จัดอัตรากำลังของอาจารย์ในแผนกวิชา
6. มอบหมายงานให้อาจารย์ในแผนกวิชารับผิดชอบ
7. ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาของอาจารย์ในแผนกวิชา
8. สนับสนุน และกระตุ้นอาจารย์เกี่ยวกับด้านวิชาการใหม่ ๆ เช่น การวิจัย ศึกษาค้นคว้า อบรม หรือสัมมนา
9. วัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบในการสร้างสภาพการณ์เช่นเดียวกันนี้ ให้อาจารย์พัฒนาการสอนเป็นแบบสร้างสรรค์ เพราะสิ่งที่อาจารย์ต้องการจากผู้บริหารคือ ต้องการอิสระในการเลือกวิธีสอน กำหนดวัตถุประสงค์การสอน วางแผนการสอนของตนเอง โดยที่สถาบันจะต้องมีลักษณะโครงสร้าง การบริหารที่ช่วยให้มีอิสระตามขอบเขต และเหมาะสม

3.3 ด้านการทำบันทึกการสอน พบว่า อาจารย์และผู้บริหารมีกิจกรรมแตกต่างกัน เฉพาะการเตรียมบันทึกการสอนด้วยตนเอง (ตารางที่ 20) ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารส่วนใหญ่มีงานสอนน้อยกว่าอาจารย์ และมีประสบการณ์ในการสอนมาก จึงสามารถเตรียมบันทึกการสอนได้ดีกว่า ประกอบกับอาจารย์จะต้องทำการสอนทางคลินิกควบคู่กันไป ซึ่งบางครั้งไม่สามารถจะจัดการเรียนการสอนตามบันทึกการสอนได้ และอาจารย์ส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์ในการสอน หรือความรู้ทางวิชาการ ไม่เข้าใจในเรื่องของหลักสูตร หรือหลักสูตรของโรงเรียนมี

เพียงเนื้อหาวิชา ไม่มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทำให้อาจารย์ไม่สามารถวางแผนและทำบันทึกการสอน หรือจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสถาบันได้ ตลอดจนไม่เข้าใจว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากขาดการวางแผนการสอน การทำบันทึกการสอนแต่ละครั้ง⁹ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและสถาบันที่จะให้ความรู้แก่อาจารย์ในวิชาการศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การกำหนดวิธีประเมินผลที่เหมาะสมกับสภาพการณ์และนักศึกษา และโรงเรียนควรมีข้อเสนอแนะในการทำบันทึกการสอน เพื่อพัฒนาอาจารย์ด้านการเรียนการสอนด้วย ซึ่งจากรายงานสัมมนาฉบับที่¹⁰ พบว่า จัดได้โดยการทำปฐมนิเทศ อาจารย์ใหม่ โดยบรรจุหัวข้อการอบรมเกี่ยวกับ เทคนิคการเรียนการสอน จัดให้มีการอบรมอาจารย์ทั่วไปเกี่ยวกับวิธีสอน มีโครงการอบรมวิธีพัฒนาการสอนเป็นงานประจำที่ชัดเจน ส่งเสริมให้เออกสารตำรา อุปกรณ์เกี่ยวกับการสอนเพื่อให้อาจารย์มีความรู้เพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้อาจารย์สอนโดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนในการสอน

3.4 คานการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ (ตารางที่ 21) พบว่า อาจารย์และผู้บริหารมีกิจกรรมส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันยกเว้น การจัดทำเอกสารประกอบการสอนในทุก ๆ วิชาที่รับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถาบันจัดการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและปฏิบัติเป็นไปในแนวเดียวกัน เช่น อาจารย์ในแผนกจัดทำสังเขปการสอนร่วมกัน ร่วมกันทำคู่มือการเรียนการสอน ทำ Rotation Plan สภาพของคณิศรอยู่ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันในทุกสถาบัน โอกาสในการทำวิจัยมีเท่าเทียมกัน ส่วนการจัดทำเอกสารประกอบการสอนในทุกรัฐที่รับผิดชอบนั้นเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีงานสอนน้อยกว่าอาจารย์และมีประสบการณ์การสอน การจัดการเรียน

⁹ Heidgerken, op.cit., pp. 244-245.

¹⁰ สุรินทร์ เศรษฐมานิตและคณะ, การสัมมนาฉบับที่ เรื่องการส่งเสริมคุณภาพงานของคณะวิชาในมหาวิทยาลัย (กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, 2519), หน้า 47.

การสอบถาม ย่อมเข้าใจ และปฏิบัติได้ดีกว่า

3.5 ด้านการประเมินผล (ตารางที่ 22) กิจกรรมส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน นอกจากการวางแผนการประเมินผล โดยอาศัยวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละวิชา ทั้งนี้เป็นเพราะเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ที่เป็นคุณสมบัติ ประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบตามที่ของผู้บริหาร ส่วนแบบการประเมินผลนักศึกษาเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกคลินิก และทุกแผนกวิชาที่ไม่แตกต่างกันนั้นมักพบว่า สถาบันส่วนใหญ่ แบบการประเมินผลนักศึกษาเป็นมาตรฐานเดียวกันเฉพาะแผนกวิชาหรือเฉพาะวิชานั้น ๆ และอาจแตกต่างกันออกไปได้อีก ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรคำนึงถึงและกำหนดมาตรฐานกลางเดียวกัน เช่น องค์ประกอบของพฤติกรรมที่ต้องการประเมินการกำหนดน้ำหนักคะแนน การแนะนำการใช้แกเจาหน้าทีบนคลินิค และนักศึกษา ความมีอิสระของนักศึกษาในการประเมินผลตนเอง สถาบัน การสอนของอาจารย์ภายในขอบเขต ตลอดจนปรับปรุงการประเมินผลให้เหมาะสมกับสถาบัน สิ่งที่สำคัญคือ การให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินผล และเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมได้ถูกต้อง ดังที่ นพรัตน์ ผลาพิบูลย์¹¹ กำหนดว่า หน้าที่อันสำคัญของการเขียนวัตถุประสงค์คือ เน้นถึงความมุ่งหมายของโปรแกรมการศึกษา... ฉะนั้น การเขียนวัตถุประสงค์ควร จะเขียนให้ specific ซึ่งจะกล่าวถึง พฤติกรรมที่ต้องการให้เปลี่ยนแปลงตามระดับชั้นที่เรียน

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่อยู่ในตำแหน่ง อาจารย์และผู้บริหาร ตลอดจนวางแผนการเรียนการสอนของโรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามานิติ) ในแต่ละด้าน พบว่า แตกต่างกันในด้านการจัดหลักสูตร (ตารางที่ 24) ซึ่งคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์ ก็ด้วยเหตุผล

¹¹ นพรัตน์ ผลาพิบูลย์, "การตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนการสอน," วารสารพยาบาล, 25(กรกฎาคม, 2519), 161.

ดังกล่าวแล้ว ที่เป็นคุณลักษณะ ความรับผิดชอบของผู้บริหาร ส่วนงานการ วิชาการ สอนภาคทฤษฎี และ ปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกันมากที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร เช่น หัวหน้าแผนกวิชา มีสถานที่ปฏิบัติ งานบนคลีนิค และทำหน้าที่เช่นเดียวกับอาจารย์ทั่วไป เช่น ทำการนิเทศนักศึกษา ทำการสอนบนคลีนิค ทำ nursing rounds, conference รวมมือปรับปรุงมาตรฐานการพยาบาลหรือร่วมจัดทำคู่มือ การสอน จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นด้านนี้ ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ พบว่า สถาบันอื่น ๆ อีก 3 สถาบันไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน (ตารางที่ 23, 25, 26) ซึ่งต่างกับโรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามารชิบค) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถาบันแห่งนี้ มีการบริหาร งาน ด้านหลักสูตรอย่างชัดเจน คือ มีหน่วยงาน ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินงานด้านหลักสูตร โดยเฉพาะ ประกอบกับอาจารย์ทำหน้าที่ส่วนใหญ่ มีวุฒิสถาบันปริญญาตรี และทำหน้าที่บริหาร จึงทำให้สถาบันนี้ แตกต่างตามตำแหน่งในเรื่องการจัดหลักสูตรที่ต่างกับสถาบันอื่น ๆ ด้วย

4. จากการ เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตลอดจนการวางแผนการ วิชาการ สอนแตกต่างกัน ซึ่งสนองสมมติฐานข้อ 4 ที่ว่า "อาจารย์พยาบาลในส่วน กลางและส่วนภูมิภาคมีความคิดเห็นต่อการ วางแผนการ วิชาการ สอนของสถาบันแตกต่างกัน" (ตารางที่ 28) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า แตกต่างกันในด้านการ ทำบันทึกการสอนและการ ประเมินผล โดยที่อาจารย์ ในส่วนภูมิภาค มีคะแนนความคิดเห็นสูงกว่าคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลในส่วนกลาง (ตาราง ที่ 29) ที่เป็นเช่นนี้ เพราะสถาบันส่วนภูมิภาค เป็นสถาบันใหม่ที่มีแหล่งวิชาการไม่เพียงพอ จึงต้อง พัฒนาการทางด้านการ วิชาการ สอน ประกอบกับอาจารย์ในส่วนภูมิภาค มักเป็นอาจารย์ใหม่ ซึ่ง มีความรู้ในเรื่องการ วิชาการ สอนมาบ้าง และสิ่งสำคัญ คือ ผู้บริหาร เห็นความสำคัญของการพัฒนา อาจารย์ทางการ วิชาการ สอน ซึ่งเหตุผล สนับสนุนควยการ วิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารกำหนด หน้าที่ของอาจารย์ในการ สอนอย่างชัดเจน โรงเรียนปรับปรุงการ วิชาการ สอน โดยเข้ารับการอบรม ศึกษาต่อ อบรมที่ แกลงนโยบายให้ทราบในที่ประชุม (ตารางที่ 30) ซึ่งกิจกรรมนี้เกิดขึ้นในสถาบัน ส่วนภูมิภาคมากกว่าส่วนกลาง จากเหตุผลดังกล่าวแล้ว ทำให้ ค่าคะแนนเฉลี่ยของอาจารย์ในส่วน ภูมิภาคสูงกว่าอาจารย์ในส่วนกลาง

ส่วนการ ประเมินผลนั้น อาจารย์ในส่วนภูมิภาคต้องทำหน้าที่สอนทางคลีนิคเป็นส่วนใหญ่ และ จำนวนอาจารย์มีน้อย การร่วมมือกันทำแบบการ ประเมินผล จึงเกิดขึ้นอย่างทั่วถึง ทำให้อาจารย์เข้าใจ

แบบการประเมินผล สามารถใช้และถ่ายทอดใหญ่ที่เกี่ยวข้องทางคลินิกได้ ทำให้เกิดความร่วมมือและความพอใจในงานด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แซงค (Schenk)¹² ที่ว่า สถาบัน ที่อาจารย์มีความพึงพอใจในงานสูง จะพบว่า เป็นโครงการเล็ก ๆ ที่อาจารย์ทุกคนทราบการเปลี่ยนแปลง มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างกว้างขวาง

ถ้าพิจารณาในแต่ละกิจกรรมของการทำบันทึกการสอน และการประเมินผล พบว่า

4.1 การทำบันทึกการสอน (ตารางที่ 32) กิจกรรมที่แตกต่างกัน คือ การทำบันทึกทุกครั้งที่เขาสอน เตรียมบันทึกการสอนด้วยตนเอง ทำบันทึกการสอนตามแผนการสอนของหมวดวิชา บันทึกการสอนสามารถนำไปใช้สอนได้จริง ใช้บันทึกการสอนเป็นแนวในการสอน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา อุปกรณ์ การประเมินผล จำนวนผู้เรียน เวลาได้สอดคล้องกัน เป็นเพราะว่า อาจารย์ในส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่มีเวลาในการทำบันทึกการสอนด้วยตนเอง และเข้าใจแผนการสอนของหมวดวิชา ทั้งนี้เกิดจากความสนิทสนม หน่วยงานเล็ก ๆ คงกล่าวแล้ว

4.2 การประเมินผล (ตารางที่ 34) กิจกรรมที่แตกต่างคือ แบบการประเมินผลนักศึกษาแสดงไทรารมผลสำเร็จ โดยการจัดอันดับ สร้างแบบการประเมินผล โดยอาศัยวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละวิชา อาจารย์หลายคนร่วมกันสร้างแบบการประเมินผล อาจารย์แนะนำการใช้แบบการประเมินผลนักศึกษาแก่เจ้าหน้าที่บนคลินิกและนักศึกษา อาจารย์ใช้เครื่องมือหลายชนิดในการประเมินผล ทั้งนี้เป็นเพราะว่า อาจารย์ในส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ทำหน้าที่สอนบนคลินิก และมีโอกาสจัดทำแบบการประเมินผลด้วยตนเอง ดังนั้น การให้คำแนะนำ การใช้แบบการประเมินผลค่อนข้างมากขึ้น ประกอบกับส่วนภูมิภาคเป็นสถาบันใหม่ มีโอกาสนำแบบการประเมินผลต่าง ๆ มาคิดแปลงแก้ไขให้เหมาะสม สะดวกในการใช้มากขึ้น และที่สำคัญคือ บรรยากาศในสถาบันส่วนภูมิภาค เป็นแบบอิสระและแบบเปิด¹³ ทำให้อาจารย์มีโอกาสได้แสดงออกมากกว่าส่วนกลาง ซึ่งเป็นสถาบันใหญ่ จำนวนอาจารย์มาก โครงการเรียนการสอนก็เป็นโครงการใหญ่ โอกาสที่มีส่วนร่วมในงานของสถาบันของอาจารย์ลดน้อยลง

ส่วนความคิดเห็นในกิจกรรมของสถาบันที่ไม่แตกต่างกัน คือ นักศึกษามีอิสระในการประเมินผล สถาบัน คลินิก การสอนของอาจารย์ใดภายในขอบเขตตามวัตถุประสงค์ ซึ่ง

¹² Schenk, loc.cit.

¹³ สมบัติ เจริญ, เรื่องเดิม, หน้า 75.

มีค่าคะแนนเฉลี่ยปานกลาง (ตารางที่ 34) แสดงให้เห็นว่า สถาบันทุกแห่งไม่ว่าส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาค เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ประเมินผล สถาบัน อาจารย์ยกย่องขานวย ทั้งนี้อาจเป็น เพราะวัตถุประสงค์การศึกษาของสถาบัน การสอนของอาจารย์ที่ไม่กระตุ้น และเอื้ออำนวยให้นักศึกษาได้มีโอกาส และกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นตามชอบใจของตน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและ สำคัญมาก จากเหตุผลนี้ได้นำสนับสนุนกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยความคิด เห็นในระดับเดียวกัน เช่น นักศึกษามีโอกาสสำรวจ แบบประเมินผล การปฏิบัติงานของตนเอง นักศึกษานำผลการประเมินเป็นแนวในการปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง นักศึกษามีโอกาสประเมินผลตนเอง (Self Evaluation) (ตารางที่ 34) อาจารย์มีโอกาส ทราบผลการประเมินของนักศึกษาและนำมาปรับปรุงการสอนของตนเอง นักศึกษาเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ นักศึกษาสามารถนำความรู้ทางทฤษฎี มาใช้ ในสภาพการณ์บนคลินิคได้อย่างเหมาะสม นักศึกษามีโอกาสมีอิสระใช้วิธีการพยาบาล ใหม่ๆ ที่ได้เรียนรู้จากทฤษฎีและผลการวิจัย (ตารางที่ 33) จากลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าว แล้ว จะเห็นว่า นักศึกษาขาดอิสระ และขาดโอกาสในการประเมินผลตนเองและสถาบัน ซึ่ง การวิจัยของ โลเวอร์ กีน และ ไฮแมน¹⁴ (Lowery, Keane and Hyman) ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ขาดโอกาสในการประเมินผลการสอนของอาจารย์ ประการหนึ่ง คือ อาจารย์ส่วนใหญ่คิดว่า การประเมินผลของนักศึกษาขาดความเป็นปรนัย แต่นักศึกษาเองคิดว่า การประเมินผลของตนเองมีความเป็นปรนัยพอควร แต่อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นพ้องกันว่า การเปิดโอกาสให้นักศึกษาประเมินผลการสอนของอาจารย์ ส่งเสริมให้อาจารย์และนักศึกษามี ความกระตือรือร้นและมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และการวิจัยของ เอ็นวิสเทิล และ เพอซี¹⁵ (Entwistle and Percy) พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนมากต้องการให้นักศึกษาคิดเหมือนตน และ

¹⁴ Lowery, Keane and Hymen, loc.cit.

¹⁵ โครงการพัฒนาการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, การป้อนกลับ ในการศึกษา, (เอกสารอัดสำเนาที่ 12) 2519, หน้า 1.

ลือกสิ่งทีเ่กนสอนเป็นคำคอบ คังนั้น ฐบริหารจำเป็นตองปรับปรุงการ เรียนการ สอนให้นักศึกษามีส่วนร วมคอบอย่างจริงจัง ซึ่งช่วยใ้การวางแผนการ เรียนการ สอนของสถาบันสมบูรณมาก ขึ้น เพราะมหาวิทยาลัยไม่ว่าจะตั้งอยู่ในส่วนกลางหรือภูมิภาคยคมตองมีคุณลักษณะอันเป็น ส่วนร วมทีสอคคดอง คือ เป็นสถาบันศึกษาชั้นสูง และมีสวามสมบูรณในคานองค้ประกอบทาง วิชาการและคานหาที่หลักของมหาวิทยาลัย เพราะจากภาระกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมีไทย มุงหวัง พบว่า ภาระกิจของมหาวิทยาลัยคานการ เรียนการ สอนส่วนหนึ่ง คือ เน้นวิธีการ เรียน การสอนใหม่ ๆ ทีเป็นอิสระ และ เป็ดชอบเซตของควมรู้ใ้ทววงขวาง โดยสอนเพื่อแนะแนว ทางใ้ นักศึกษาสามารถศึกษาคนควาตอใดควยตนเอง

5. จากการ เปรียบเทียบควมคืดเห็นของโรง เรียนพยาบาลในสังกัต ทบวง มหาวิทยาลัยของรัฐคอกการ วางแผนการ เรียนการ สอนแตกตางกันในทุก ๆ คาน และทุก ๆ สถาบัน ซึ่งสนองสมมติฐานขอ 1 ทีว่า "การวางแผนการ เรียนการ สอนภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติของโรง เรียนพยาบาลในสังกัตทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ แคละแห่งมีควมแตกตาง กัน" (ตารางที 35-44) เมื่อยิจารณาแคละคานเป็นญ ๆ พบว่า

5.1 คานการบริหาร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น แตกตางกับทุกสถาบัน และโรง เรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล(รามาศิบคิ) แตกตางกับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช) (ตารางที 36)

5.2 คานการจัดหลักสูตร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น แตกตางกับ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, โรง เรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช) โรง เรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามาศิบคิ) แตกตางกับ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, โรง เรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แตกต่างกับคณะพยาบาล
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช) (ตารางที่ 38)

5.3 ด้านการทำบันทึกการสอน พบว่า คณะพยาบาลศาสตร์ มหา
วิทยาลัยมหิดล(ศิริราช) แตกต่างกับทุกสถาบัน (ตารางที่ 40)

5.4. ด้านการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โรงเรียนพยาบาล
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล(รามาธิบดี) แตกต่างกับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคณะพยาบาล
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น แตกต่างกับสถาบันทั้ง 3 แห่ง
ที่แตกต่างกับโรงเรียนพยาบาลคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล(รามาธิบดี)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แตกต่างกับคณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช) และโรงเรียนพยาบาลคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
(ตารางที่ 42)

จะสังเกตเห็นได้ว่า คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่แตกต่างกับ
โรงเรียนพยาบาลคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามาธิบดี) และยังแตกต่างกับสถาบัน
อื่น ๆ ตรงกันด้วย

5.5 ด้านการประเมินผล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
และโรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามาธิบดี) แตกต่างกับคณะ
พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช) (ตารางที่ 44)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่แตกต่างกับคณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช)

การที่สถาบันแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ในแต่ละด้านของการวางแผนการเรียน

การสอน นั้นอาจเนื่องมาจากการบริหารงาน และโครงสร้างของแต่ละสถาบัน ตลอดจนสิ่งแวดล้อม เช่น สถานที่ สถานภาพ แตกต่างกันไปแต่ละสถาบัน คือ

1. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นสถาบันที่ใช้โรงพยาบาลประจำจังหวัดเป็นสถานที่ในการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา ซึ่งแตกต่างไปจากสถาบันอื่น ๆ ที่มีโรงพยาบาลของตนเอง ทำให้สถาบันแห่งนี้ต้องให้บริการกับชุมชนด้วย เพราะใช้แหล่งวิชาการของชุมชนที่มีอยู่ ทำให้เกิดการประสานงานระหว่างสถาบันและชุมชนมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ อาจเป็นตัวกระตุ้นให้สถาบันนี้ มีคำแนะนำเฉียบความคิดเห็นของอาจารย์สูงกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในด้านบริหาร การจัดหลักสูตรและการประเมินผล
2. โรงเรียนพยาบาลคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รามาศิษย์) มีระบบการบริหารงานที่แตกต่างจากสถาบันอื่น คือ ฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบริการมีได้แยกออกจากกัน โดยมีหัวหน้าภาควิชาเป็นบุคคลคนเดียวกัน ดังนั้น การปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนและคลินิกจึงเป็นไปในแนวเดียวกัน นอกจากนี้ยังมี Teacher และ Clinical Associate ซึ่งทำหน้าที่ประสานงานทั้ง 2 ฝ่าย ประกอบกับสถาบันแห่งนี้ เป็นแหล่งวิชาการแห่งใหม่ของวิชาชีพ ที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกับวิชาชีพสาขาอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้กระตุ้นให้ระบบการบริหารต้องสนับสนุน การศึกษาของอาจารย์ การปรับปรุงมาตรฐานของวิชาชีพให้ทัดเทียมกับวิชาชีพสาขาอื่นเสมอ เป็นผลให้ คณะแนะนำความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันนี้สูงกว่าสถาบันอื่นในด้านการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และไม่แตกต่างกับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นในทุก ๆ ด้าน ยกเว้นด้านการบริหาร
3. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความแตกต่างจากสถาบันอื่นทุก ๆ ด้าน เพราะโครงสร้างระบบการบริหารการศึกษาแยกจากฝ่ายบริการพยาบาล แต่มีผู้ที่ทำหน้าที่ประสานงาน ซึ่งดำรงตำแหน่งอาจารย์ในสถาบันด้วย และจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีการแบ่งงานตามภาควิชาอย่างชัดเจน เช่น การวางแผนการเรียน การสอน การทำสังเขปการสอน การประเมินผลที่มีมาตรฐานเดียวกัน แต่มีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างออกไปตามลักษณะของภาควิชา สิ่งเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า การมีผู้ประสานงานระหว่างฝ่ายการศึกษาและบริการ ตลอดจนมีการกระจายงานที่เหมาะสมใน

สถาบันไปยังแต่ละภาควิชา ทำให้อาจารย์เข้าใจงานของภาควิชา เข้าใจวัตถุประสงค์ของ
ตนเองในการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น จึงทำให้คาดคะแนนเจตคติความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบัน
อยู่ในระดับค่อนข้างสูงเป็นอันดับ 3

4. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช) เป็นสถาบันที่เก่า
ที่สุด และมีจำนวนอาจารย์มากกว่าสถาบันอื่น ๆ โครงสร้างระบบการบริหารแยกออกจาก
กันระหว่างฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบริการ ประกอบกับระยะนี้ ทางสถาบันกำลังปรับปรุงระบบ
การบริหารงาน จึงทำให้คาดคะแนนเจตคติความคิดเห็นของอาจารย์ค่อนข้างต่ำและแตกต่างจาก
สถาบันอื่นในทุก ๆ ด้าน

5. โรงเรียนพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็น
สถาบันใหม่ที่สุด มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาของคณะแพทยศาสตร์ อาจารย์ที่ทำการสอนส่วน
ใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี และขาดประสบการณ์การสอน การบริหารมาก่อน ตลอดจนขาดความ
รู้ทางวิชาการ ระยะนี้ทางสถาบันให้การสนับสนุนการศึกษาต่อของอาจารย์ จึงยังไม่มี การแต่ง
ตั้งบุคลากรในตำแหน่งหัวหน้าแผนกวิชาอย่างชัดเจน จึงได้คาดคะแนนเจตคติความคิดเห็นของ
อาจารย์ ค่อนข้างต่ำ ยกเว้นการทำบันทึกการสอน ซึ่งแตกต่างจากสถาบันอื่น

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลในการวางแผนการเรียน
การสอน ภายในสถาบันนี้ พบว่า มีความแตกต่างกันค่อนข้างน้อยตามวุฒิ ตำแหน่ง และสถาน-
ภาพของสถาบัน และไม่แตกต่างกันเลยในประสบการณ์การทำงานในสถาบัน แต่หากพิจารณา
เปรียบเทียบกันในแต่ละสถาบัน พบว่า มีความแตกต่างกันในระดับสูงทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้อาจขึ้น
กับเหตุผลต่าง ๆ คือ

1. การบริหาร เกี่ยวข้องกับการกำหนดการพรรณางาน (Job description)
หน้าที่รับผิดชอบชัดเจนหรือไม่ ในแต่ละตำแหน่ง และหน้าที่ การมอบหมายงานที่คำนึงถึง
ความสามารถ ความต้องการของอาจารย์ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธีตามความเหมาะสมของ
สถาบันนั้น ๆ ตลอดจนการติดต่อ สื่อสารทั้งภายในและภายนอกสถาบัน และที่สำคัญคือ การ
กำหนดวัตถุประสงค์ของสถาบันที่อาจารย์มีโอกาสเข้าใจและนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน
การสอนของตนเอง ใดหรือไม่เพียงใด

2. สิ่งแวดล้อม เช่น ที่อยู่อาศัย สภาพภาพของสถานที่แตกต่างกัน ทำให้
 ความคิดเห็น โอกาสและกิจกรรมของอาจารย์แตกต่างกันได้

3. แนวคิด ความเชื่อและลักษณะของผู้บริหาร ตลอดจนระบบโครงสร้างของ
 สถานที่เอื้ออำนวยให้โอกาสแก่อาจารย์และนักศึกษา แสดงออก ไ้มากน้อยอย่างไร

4. ความรู้ การยอมรับสภาพการณ์ ความกระตือรือร้นและประสบการณ์ของ
 อาจารย์ในสถาบัน ตลอดจนความเชื่อของอาจารย์ต่อวิชาชีพ

ขอเสนอแนะ

ขอเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนของสถาบัน คือ

1. ด้านการบริหาร ผลการวิจัยนี้ มีความคิดเห็นแตกต่างกันระหว่างผู้บริหาร
 และอาจารย์ โดยผู้บริหารคิดว่า กิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นส่วนมากและเกือบตลอดเวลาในสถาบัน
 คือ โรงเรียนมีวัตถุประสงค์แน่นอน อาจารย์เข้าใจวัตถุประสงค์ นโยบายของโรงเรียน
 เป็นอย่างดี โดยการแถลงให้ทราบในที่ประชุม และอาจารย์มีอิสระในการจัดการเรียนการ
 สอน ตลอดจนการกำหนดให้อาจารย์สอนก็คำนึงถึงความสามารถ ประสบการณ์และความ
 ต้องการของผู้สอน ส่วนอาจารย์คิดว่า กิจกรรมดังกล่าวแล้วนี้ เกิดขึ้นปานกลาง และเป็น
 ส่วนน้อย โดยเฉพาะกิจกรรมการกำหนดหน้าที่ของอาจารย์ในการสอนอย่างชัดเจน ดังนั้น
 จึงเป็นหน้าที่ของสถาบันและผู้บริหารที่จะต้องปรับปรุงการบริหารงาน ที่เอื้อให้อาจารย์มี
 ส่วนร่วม มีอิสระในการปฏิบัติงาน ซึ่งทำได้ โดยการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัด
 เจน การจัดทำพรรณางาน (Job description) เปิดโอกาสให้อาจารย์มีส่วนร่วม
 ในการบริหารงานของสถาบัน เช่น จัดขึ้นในรูปของคณะกรรมการ ให้อาจารย์มีโอกาส
 เลือกลงและกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนของตนเอง และสิ่งสำคัญคือ สถาบัน
 ควรกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน การกำหนดแผนงานที่แน่นอน และปฏิบัติงาน
 ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ตลอดจนนำวิธีการจัดระบบ มาใช้ในการปรับปรุงแผนงาน

2. คานการศึกษา

2.1 การจัดหลักสูตร ผู้บริหารและสถาบัน ควรจัดปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ และพัฒนาอาจารย์เก่าใหม่ความรู้เรื่องหลักสูตร และการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ เช่น จัดโปรแกรมการศึกษาในระยะสั้น ๆ จัดสัมมนาวิชาการ ให้อาจารย์มีส่วนร่วมเป็นกรรมการหลักสูตร หรือเป็นผู้สังเกตการณ์ในการประชุมหลักสูตร เพราะผลการวิจัยนี้ พบว่า กิจกรรมเกี่ยวกับหลักสูตรที่ควรปรับปรุง คือ การให้ความรู้แก่อาจารย์ในเรื่องหลักสูตร การมีส่วนร่วมในการจัดทำ และประเมินผลตามสภาพแวดล้อมในชุมชน หลักสูตรที่ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกประสบการณ์ได้ด้วยตนเอง ดังนั้น การจัดสภาพการเรียนการสอนให้นักศึกษามีส่วนร่วมด้วย จึงเป็นสิ่งจำเป็นและอาจกระทำไ้หลายวิธีตามความเหมาะสมของสถาบัน เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนเป็นแนวเดียวกันได้ยิ่งขึ้น

2.2 การทำบันทึกการสอน สถาบันและผู้บริหารควรตระหนักว่า บันทึกการสอนเป็นแผนการสอนที่จำเป็นร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เพราะเป็นแนวในการกำหนดวิธีเรียน วิธีสอน การเลือกวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสม เพราะผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า อาจารย์สามารถทำบันทึกการสอนด้วยตนเองได้ แต่ขาดการแนะนำจากสถาบัน หรือไม่มีแนวในการทำบันทึกการสอนที่ถูกต้องสมบูรณ์จากสถาบัน ดังนั้น การมีข้อเสนอแนะ และให้ความรู้อย่างถูกต้องแก่อาจารย์ทุกคนเกี่ยวกับหลักสูตร การทำบันทึกการสอนก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาอาจารย์ในด้านการเรียนการสอนได้

2.3 การเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นส่วนน้อยคือ โอกาสของอาจารย์ในการเลือกวิชาที่สอน การทำ nursing rounds พร้อมกับเจ้าหน้าที่บนคลินิกและนักศึกษา การทำวิจัยและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารและสถาบัน ควรให้อาจารย์มีโอกาสเลือกวิชาสอนที่ตนมีความสามารถ ให้คำแนะนำในการทำสังเขปการสอน คำนี้ถึงคุณภาพของเนื้อหาวิชามากกว่าปริมาณรายวิชาที่สอน ตลอดจนจัดโปรแกรมการศึกษา อบรม ให้

อาจารย์เข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศงาน การทำ nursing rounds การ conferences ที่จำเป็นต้องร่วมกับเจ้าหน้าที่บนคลินิก และคัดแปลงวีดิทัศน์ จัดสภาพการ เรียนการสอนให้เหมาะสม และสิ่งสำคัญคือ กระตุ้นให้คำแนะนำในการเขียนบทความ ทำวิจัย ซึ่งจะช่วยปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนทางทฤษฎีและคลินิกได้

2.4 การประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า แบบการประเมินผลนักศึกษาไม่ได้เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกคลินิก ทุกแผนกวิชา และการประเมินผล ใช้เครื่องมือหลายชนิดร่วมกัน เช่น การรายงาน แผนการพยาบาล ดังนั้น สถาบันควรกำหนดมาตรฐานการประเมินผล รูปแบบให้แน่นอน ภายในสถาบัน หรือ แต่ละภาควิชา และสิ่งสำคัญคือ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ประเมินผลตนเอง สำรวจแบบการประเมินผล การปฏิบัติงานเป็นระยะ ตลอดจนนำผลการประเมินของนักศึกษาเป็นแนวทางในการปรับปรุง การเรียนการสอนของตนเอง เพราะเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นักศึกษามีโอกาสประเมินผลตนเองและมีอิสระในการประเมินผลคลินิก สถาบัน การสอนของอาจารย์ในระดับปานกลาง ดังนั้น ถ้านักศึกษามีโอกาสทำการประเมินผลมากขึ้น ผู้บริหาร อาจารย์เห็นความสำคัญของการประเมินผลเพิ่มขึ้น ทำให้การปรับปรุงการประเมินผลของสถาบันเป็นมาตรฐาน และเที่ยงตรงมากขึ้น

3. อาจารย์ผู้บริหาร ควรตระหนักว่า การวางแผนการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่กระทำร่วมกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารในทุก ๆ ขั้นตอน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำเอา การจัดระบบมาใช้เพื่อหาปัญหาที่แท้จริง จะช่วยปรับปรุงและวางแผนการเรียนการสอนในสถาบันได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ขอเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย

1. ควรใช้แบบสอบถามปลายเปิด ร่วมกับการสัมภาษณ์ การสังเกต ควบคู่ไปกับคำถามแบบให้คำตอบจะทำให้ศึกษาถึงลักษณะงานที่ครอบคลุมได้ดีขึ้น

2. ควรให้นักศึกษาในสถาบันเป็นกลุ่มตัวอย่างรวมควยและแยกแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร จะทำให้ศึกษาดังกิจกรรมใดเหมาะสมกับสภาพการณ์มากยิ่งขึ้น
3. ถ้าได้ศึกษาดังการวางแผนการเรียนการสอนเฉพาะวิชา หรือแผนกวิชา ในทุก ๆ คาน จะทำให้ใครรายละเอียด และเปรียบเทียบได้ดียิ่งขึ้น
4. ควรทำการวิจัยโดยสร้างหรือกำหนดรูปแบบ (Model) ของแผนการเรียนการสอน เพื่อให้สถาบันนำไปทดลองใช้ จะเกิดประโยชน์มากขึ้น
5. การวิจัยควรคำนึงถึงสถาบันที่ใช่เป็นตัวอย่างประชากรที่ไม่ทำให้กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติงานประจำ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย